

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.

Број поштанског чековног рачуна 53.191
Администрација: Кнез Михајлова 46/1

Уредници:
АЛОЈЗИЈА ШТЕБИ
ДАРИНКА СТОЈАНОВИЋ

Београд, 15 августа 1929.
БРОЈ 13—16 — ГОДИНА Х.

Власник: А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДИЈЕР

Изашио 1 и 15 у месецу. — Годинаш преглава
48 дана. За иностранство 60 дана. Примерак 2 динара

Конгрес феминисткиња у Берлину

За дванаест дана озбиљнога и напорнога рада — од 12 до 24 јуна — било је на окупу преко 700 делегата из 45 држава на овогодешњем убијаларном конгресу Интернационалне Алијансе за женско право гласа и политичко грађански рад жена. Упоредној конгрес у Берлину са ранијим конгресима Алијансе и са конгресима других интернационалних организација жена, може се слободно тврдити да се никад и нигде досада није тако значајно манифестовала високо развијена свест жена као одговорних фактора за судбину човечанства. Како на раду у комисијама, где су се детаљно претресао питања и стварале резолуције,* тако и на дебатама пленарних седница конгреса била је права, жива радна атмосфера; врло стварна и прецизна излагања и дисциплинованост давали су доказа да су у Алијанси скупљене жене са пречишћеним појмовима и чврстом идеологијом. Тај огромни интернационални парламент жена убеђивао је из дана у дан да су жене за кратко време од како иступају у јавности брзо ушле не само у технику парламентарног живота, него да су прожете и духом истинског парламентаризма, то јест говориће стварно и само по потреби, саслушавати мирно и супротно гледите, одвајати важно од неважног, говорити због ствари, а не због публике. Јасно се осећало да су жене, од којих је већ један велики део бар за последњих десет година прошао кроз политичке борбе, учиниле један огроман корак напред у формирању самих себе. Поред те младе традиције, на коју се оне чврсто ослањају, допринела је још једна околност да је берлински конгрес дао у сваком погледу сјајан резултат. Велики удео за успех има средина: немачка радност, солидност, организација, ред и дисциплинованост, рационалног живота — све то је снажно утицало на вољу за рад, који је у тој средини освежавао и дух и тело.

Берлински конгрес још се по једној ствари маркантно одваја од ранијих. Пун пијетета и признања он се зауставио за момент на прошлости, али ипак се и у томе моменту осећало да је поглед упрт у будућност, да је прошлост са својим несумњивим успесима лепа, а да је много лепше очекивање борбе, коју треба да поведу у будућности феминисткиње свих континената. Прошлост се није позивала због тога да је послушила као самохвала и одмор, него због тога да покаже континуитет рада, да да храбрости за нове напоре

и да у учвршћеној вери и верности идеји што снажније повеже старе искусне борце и младе свежје снаге. Успели двадесетипогодишњег рада — *Позив и одзив омладине — борба за мир — гранични слободи овогодешњег конгреса су му давали оштро, значајно лице.*

У моме сћању на берлински конгрес ређају се моменти све једна лепши од другог.

Отвараче конгреса: *председница госпођа Corbett Ashby*, пуна младалачке свежине и верине, са светлом бојом

сече ваздух, његове речи — *„Из властитог искуства могу вам рећи да ни један министар унутрашњих дела не може рећи добро, ако не штражи јаким ослошћу у женама своје земље“* — запале буру одобравања која се диже, и диже до неочекиване јачине. Његово употребљавање феминистичког покрета са светлом фигуром Ибсенове Хилде Вангел понесе хиљаде присутних у заносно расположење.

Затим се појављује на говорници један заиста краљевски лик, једна између оних жена, које су године

ска, Белгија, Аустрија...“ и опет се појаве девојке са заставама, и тако даље док није на степенцима права шума шарених застава свих земаља, свих континената...

Вечерњи јавни зборови. Ко не дође много пре заказаног времена, може само да добије од полиција пред вратима љубазно, али одлучно објашњење: препуно, улаз забрањен. Тако је било на сва три јавна скупа: кад се говорило о жени у позицијској служби, кад су говориле у познатом Рајхстагу жене парламентарке и кад је била манифестација за мир. Свуда у огромном броју и женска омладина, која пажљиво и напетост слуша и не миче се до последње речи.

На скупу, посвећеном женској полицији, заступа је *Бруску главу државни секретар Абег*, који је између осталог казао ове значајне речи: *„Ушаво гаранцију женама једнакоправности, али за државни живот што не сме да значи шемајичку једнакоправност, него ону која се оснива на женској индивидуалности.“*

Сјајно је било вече у Рајхстагу. По степенцима, по патосу је седела публика и нестрпљиво очекивала да се отвори скуп. Душевљење је било огромно и са лица свих тих хиљада и хиљада жена, које су дошле, могло се разабрати да уживају у замисли да и парламент није више искључива домена мушкарца. Свест постова над постигнутим успехом је доминирала.

Вече је отворила и водила чехословачка *сенаторка госпођа Пламникова*. Госпођа Пламникова је вођењем ове манифестације одваљала кроз и кроз политичког човека, њени маркантни уводи код свакога говорника и њене речи после говора давали су одличне доказе њеног политичког рутине и њеног дубоког феминистичког убеђења. Основни тон њених уводних речи био је искрено позитиван за непоколебљиво дело за мир, и њено феминистичко и политичко убеђење је нашло израза у завршним речима: *„Питање светскога мира може се решити* само на темељу парламентаризма.“*

Прва говорница, *немачка социјалисткиња Марја Луха* — која је као прва жена проговорила у немачком Рајхстагу — је вредном топлином говорила о раду немачких жена у парламенту за заштиту матере и детета. Њен говор је био одлучно одбијање мишљења, који је заснуо једна мањина у феминистичким редовима и која се испољила у Берлину на засебном скупу, тако-



КОРБЕТ АШБИ
председница Интернационалне Алијансе као девојчица

гласа, јасним челом под косом, која полако седи — одличне праве модерне жене, чија вредност сигурно почива у душевној слободи и која као магнетичан фонуд привлачи ову бујницу разноликости индивидуалности на конгресу и без напора управља све у један ток. Њен говор без фразе, јасан, одлучан, понекад мало ироничан, прожет религиозношћу кад говори о феминистичком политичком значењу Алијансе, заноси хиљаде и хиљаде слушајала, који су се окупили на првој свечаној седници у огромној дворани Крол. Завршетак њенога говора изазива одушевљено одобравање: *„Отворите на коју књигу с етикетом „Велике жене.“ Она ће да пева о љубавима краљева, а не о женама, које су организаторке и судије, које се залажу за реформе казних завода, решавају научне проблеме, управљају болницама и колеџима или воде велике трговачке послове.“*

После ње устаје *немачки државни министар унутрашњих дела, социјалиста Свингер*. Његов поноран глас

1904 оснивале Алијансу, и жена која је постала три године доцније прва парламентарка у Европи: *госпођа Furihelf* из Финске. Као јелка из пространих и мрачних шума њене отаџбине, тако стоји поносна и равна кад говори о „успесима од године 1904 даље“. Њен глас звучи пуно, топло кад набраја по реду земље, које су прилазиле Алијанси из године у годину. Осеча се — кад јој глас поддрхта — да је задовољна жетвом, коју је спремања са осталима пре 25 година.

Музика засвира и младе, свежје девојке, све једнако обучене корачају кроз дворану, у високо подигнутим рукама заставе земаља, које припадају Алијанси. *Госпођа Furihelf* говори: *„...године 1904 биле су у Алијанси државе Северне Америке, Енглеска, Аустралија, Норвешка, Холандија, Немачка, Данска и Шведска...“* — и девојке које носе заставе тих земаља прилазе степенцима, које воде на трибину и разврставају се. *Госпођа Furihelf* прозубава: *„...године 1906 приступају Францу-*

* Види чланак „XI Конгрес Интернационалне Алијансе“ у овом броју.

званом „Open door council“* да жени равници nije потребна никаква законска заштita zbog њених материјских функција и да јој треба дати слободу да искористи сва своје физичке и душевне снаге, јер може бити само на тај начин једнаковредан конкурент са мушкарцима. После ње је говорила симпатична Американка, госпођа *Мод Вуд Парк*, која је изнела историју борбе за женско право гласа у Северној Америци. Местимично је била веома саркастична, што је публика примила са пуно разумевања. *Последња норвешког парламента, госпођа Вих*, је говорила врло духовито о начину борбе норвешких жена да добију јаче заступништво у парламенту. Норвешке жене су прибегле оснивању женске партије, али само као привременом средству. Госпођа Вих каже на то: „...и ми смо основале своју партију, почили смо са обелатај мушкарици и нудили нам прва места на кандидатским листама, док су нас раније бацали на последња места...“ *Белијанка ван Думен* говорила је о изборном закону своје отаџбине, који је јединствен на целом свету: даје женама пасивно право, да буду биране, а не даје ни активно право, т. ј. немају права да бирају. (Госпођа ван Думен прилично је била сензациона на конгресу, јер је био с њоме њен муж као једини мушки делегат женске организације; он није изостао ни једне седнице конгреса). *Позната енглеска феминисткиња, Е. Рајсон*, која има ту част да је била изабрана као прва жена за посланика од осам енглеских универзитета, нагласила је у својем говору да је најбитнији задатак женског парламентарног рада тај да ради за корист целога човечанства, а не за корист појединих група. Говорила је још Украјинка, госпођа *Гулицка, посланик Полског сејма и др. Елаз Мац, посланик немачког Рајхстага*.

Ове манифестације — жене у полицијској служби и жене парламентарке — показивале су успехе организовања борбе феминисткиња. Жене су ту јавно износили шта су до сада урадили доброг, али ни кроз један говор не је осећала самозаља, као да су све говорице непрестано мислиле на реч госпоње *Corbett-Ashby*, која је рекла на отварању конгреса: „Говорнићемо о нашем досадашњем раду и не тражићемо ни комплименте, ни милости, него тражићемо само да нас судите по успесима наших данора“. За феминисткиње из такзованих „неослобођених земаља“, т. ј. из земаља где жене још немају право гласа, биле су ове манифестације најчак побуда и давале су моћне наде да и њима неће изостати успех, ако раде свесно, и промишљено и без личних амбиција. Тако су се на тим вечерима тихо, а чврсто везле нити из прошлости у садашњост и будућност. Стари борици су полагали рачунице и задуживали својим радом оне које се тек бојажљиво појављују на позорници.

Најчистији, најхармоничнији акорд са конгреса биле су манифестације за светски мир. На њима је триумфовала интернационална солидарност жена, и солидарност жена и мушкараца у заједничком настојању да створе беле, моралније друштво. Прва манифестација, на којој су говорили као *представници немачког ми-*

нистарштва социјалних послова *министар Др. Вирт, председник Савеске Уније Ујоружене за Друштво Народа зрф Берндорф, госпођа Крауди* као *изасланик Друштва Народа, најчистији између савремених немачких интелектуалкиња, члан Рајхстага, госпођа Др. Г. Бојмер* и т. д. давала је јасан утисак да је остварење светског мира еминентно политичко дело, али и најтеже политичко дело. Друга манифестација, један тако јак приказ ужаса модерног рата са гасовима за су сви учесници одлазили из позоришта као у грозници, била је више управљена на осећаје. Утисак је био тако јак да би у том моменту сигурно сви створили својим жупним телма барјеру против топова и пушка на фронту... Та манифестација, названа манифестацијом „радница народа и жена“, чинила је са овом првом једну хармоничну целину; обе заједно захватиле су мозак и душу. Под јаким утисцима манифестација за мир био је завршен конгрес. Ту утисци су спели најчак везу међу члановима Алиансе, која је тиме још једном потврдила да је између женских интернационалних организација најконсеквентнији и најмониторни борац за мир. *Кад је године 1914* цео свет беснео у ратном лудилу и садистички уживао у мржњи, Алианса је без обзира на десно и лево прогласила кроз свој лист: „...Ми морамо подржавати веру да су праведност и самостал веће од мржње и бесила рушења. Ми жене које смо заједнички радиле за једну велику ствар, имамо заједничке наде и идеале, они су несрушљиве везе, које нас удружују. Ми морамо показати да је оно што нас везује јаче од онога што нас раздваја...“

Заврши акорд конгреса неће ни да каже и да изгуби своју бачину.

Омладина и женски покрет — трети значајан момент берлинског конгреса. Омладина из многих земаља, која је ту манифестовала, дала је до-

каза да се њен живот креће у врло озбиљним правцима, али да због тога није изгубила ни мало свога чара. Та омладина је весела, револуционарна, руши и гради, заљубила се и размишља о свима проблемима живота. Била је критична према женском покрету, а била је и захвална. Своју критику је изнела на састанку, који се бавио нарочито питањем феминистичког покрета, своју животну снагу је показала онога вечера кад је расправљала о питању „Омладина и алкохолizam“, а своју захвалност женском покрету је изнела у дивном, симболичком приказивању постанка и напретка феминизма. Таква омладина неће никад допустити да феминистички покрет матаксова, она ће га водити до највиших висина.

Борба од почетка феминистичког покрета, борба да се он пробаје, борба у будућности за највиши идеал човечанства, за светски мир, спајање омладина и женског покрета, идејно сродство жена свих континената, која и раса, — то су моћни камен темеља на коме почива Интернационална Алианса. Она не носе назив интернационалности као украс, него је њена интернационалност реална чињеница, чија вредност се није никад јаче осећала него што се осећала на берлинској конгресу. У ново четвртостолетно жене живота ступа Алианса духовно јака, по својој организацији несломљива, због чега је неопходно потребно средство за напредак феминистичког покрета у свакој земљи. Као идеје водиле нашег баућера да у земљи и у вези са Алиансом, нека нам буду речи госпоње *Corbett-Ashby*, која је изговорила на крају свога говора при отварању конгреса: „Lasst uns den Ausspruch Weib und Gesang unswandeln in Frau, Freiheit und Friede.“ (Пустите да променимо лозинку „Вино, жена и песма“ у лозинку „Жена, слобода и мир.“)

Београд.

Штећи Алојзија.

Конференција Мале Женске Антанте

Извештај

Од 25—28 јуна т. г. одржана је у Варшави пета конференција Мале Женске Антанте, којој су присуствовале 2 делегата из Чехословачке, 2 из Грчке, 3 из Пољске и један из Југославије (*Др. Маиа Живановић*).

После отварања у магистрату — 27 јуна у вече — којејму су, осим извесног броја жена, присуствовале посланици појединих земаља М. Ж. А. и на којим су делегати укупно приказали досадашњи рад феминистичких организација у својој земљи — почео је 28 јуна рад читањем извештаја централног бироа, који је био за последње две године у Пољској. Констатације се да је рад у ове последње две године био веома плодан, али да се недовољно развило и предсељница моли за предлоге, како би се почело интензивније радити. Према извештају, ревија која је по закључку последње конференције у Прагу, требало да почне изазити како гласило М. Ж. А. није могла извршити редовно функцију услед недостатка места ревије предсељништво је за ову конференцију приредило за сваку земљу по 50 примерака кратког извештаја о досадашњем раду М. Ж. А.

О материнству и професионалном раду* реферисала је најпре г-ђа *Др. Галица Губишска* (Пољска) приказујући резултате укупног просветних промена социјалних и економских прилика на материнство као физиолошку функцију и на друге појаве које прате материнство.

Из Чехословачке је г-ђа *Червенка* реферисала о форми чиновничких за-

каза на свих земаља М. Ж. А. с обзиром на улаге жене.

После дискусије примљена је следећа резолуција:

1. Да нарочите благајне економски осигурају мајку, т. ј. да свака мајка добије луну плаћу три месеца пре и после порођаја.
 2. Да се уведу породични додаци који ће се исплаћивати мајкама.
 3. Да се ванбрачна деца правно осигурају — по међународним споразумима.
 4. Да се посао жене у кући сматра доприносом за издржавање породице и да јој тај рад осигура право на део прихода њеног мужа за њене личне потребе.
 5. Старајући се о квалитету исто толико и квантитету потомства, конференција М. Ж. А. препоручује својим члановима:
 - а) да буде и развијају одговорност људи при стварању нових индивидуа.
 - б) да пропагирају своје зачеће (концепцију) нових организација.
- 27 јуна дискутована је „Борба против проституције и трговине женама“. После извештаја југословенске делегаткиње, која је обухватила узрок, стање и последње проституције (инк. трговинама женама), и специјално због, стање и последње регламентираних проституције у нашој и још неким другим земаљама — у вези са ширењем венеричких болова и *Идеолошким жене* — реферисала је г-ђа *Канцхаузен* (Румунија). Она је приказала прве покушаје борбе румунских женских организација против трговине женама. Г-ђа *Крајчишска* (Пољска) приказала је рад пољске

женске полиције на сузбијању проституције (посебно извештај) — г-ђа *Карианова* (Чехословачка) приказала је стање венеричких болести у Чехословачкој после проведене аболуције. О овом предмету створена је следећа резолуција:

1. Да се укине свака форма регламентације проституције.
2. Истовремено да се у свим земаља М. Ж. А. уведу антивенерични закони.
3. Да примени једнаког морала за оба пола буде база сваког васпитања. Да се у све наставне планове уведу и сексуално објашњавања.
4. Да се борба против трговине женама регулише међународним уговорима.
5. Сматрајући за експлоативне женске радне снаге и врло ниске плаће најважнији разлог за настајање проституције, да се у свим земаља М. Ж. А. препоручују својим члановима:
 - а) да се женама осигура економска самосталност,
 - б) да се женама омогући професионално образовање,
 - в) да се помоћу женске полиције осигура надзор над трговинским радницама.

28 јуна дискутовано је — након кратког реферата грчких и пољских делегата „Могућност светског мира“. У дискусији се опазило више интересних перспектива: 1) да жене раде у 2) да се у свим земаља М. Ж. А. укине примарни однос ову најближег суседства (у том смислу је предлозила југословенска делегаткиња сарадњу са Бугарском и 3) да помоћу образованих свесних и образованих домаћица, која ће сигурно бити одлучнији поштовани за мир (осмањанци са економског гледишта), кад се узме у обзир да н. пр. у Пољској 62% привреде и потрошње лежи у рукама жена домаћица (*извештај госпоње Карчевске*).

На крају је примљена следећа резолуција:

1. Да се осигурају пријатељске односе на југоисток Европе; сматрајући да ће на тај начин помоћ бржег постизавању мира не само у Европи него и читавом свету, усаја следећи програм:
 - а) да се борити против ширења милитаристичко-империјалистичког духа,
 - б) да се борити против склапања тајних уговора, који би могли сметати економском и политичком зближавању земаља М. Ж. А.
 2. Да би се постигло економско и политичко зближавање конференција тржили:
 - а) царински савез земаља М. Ж. А. и укидање путних исприва;
 - б) олакшавање транспорта увођење модерних комуникационих средстава.
 3. Конференција М. Ж. А. тражи:
 - а) да се осигурају свим грађанима земаља М. Ж. А. слобода културног и економског развика и противи се пропаганди, која изазива претерани национализам;
 - б) да се шири у школама пацифистички дух, који ће искључити све, што може изазвати мржњу или пресрп пружајући помоћ.
 4. На предлог Пољске М. Ж. А. изјављује да се противи смртној казни и препоручује својим члановима да у том правцу воде живу пропаганду.
 - При дискусији о плаћем раду М. Ж. А. да се мора се изјавити — дошло је до јасног изражаја подвојености у мишљењу о циљевима М. Ж. А. Док Румунска и Чехословачка мило феминистичког и пацифистичког рада траже да М. Ж. А. превентивно чува постојеће уговоре политичке воље Антанте, Грчка, Пољска и Југославија су мишљења да М. Ж. А. треба да проводи до крајњих могућих граница своју пацифистичку и феминистичку програм рад. Из ових схватања постало је и име М. Ж. А. спорно. Док Грчка и Пољска траже измену имена, Румунска и Чехословачка да остане „Лига за М. Ж. А.“, треба да изјављује да је име спорно, али да је врло потребно пре свега дискутовати смисао и raison

* Види 7 и 8 број „Женског Покрета“ из тек. год.

* Види 7 и 8 број „Женског Покрета“ из тек. год.

d'être M. Ж. А., фиксирати јој разлоге и одредити циљеве са тачним програмом рада, који се морају објавити свим организацијама, члановима М. Ж. А.

Пошто у том питању није могло доћи до споразума, остављено је да се испита мишљење свих женских организација појединих земаља М. Ж. А. и да се донесе дефинитивно решење на следећој конференцији, која ће се одржати после две године у Букурешту.

Осим споменутих резолуција препоручено је од стране Пољске да се проучи могућност реформе кривичних закона с обзиром на побаци, како би се овај просуђивао на стањо-математско, економско и социјалног. (Реформе су примили Пољска и Југославија).

Румунија предлаже да се проучи историјат и културно-економско значење мањина појединих земаља М. Ж. А. (да израде све земље).

Румунија даље предлаже да по њеном примеру — у сврху зближавања и упознавања и остале земље М. Ж. А. осигурају стипендије за студије младих девојка. (Румунија је до сада имала две стипендије за Чехословачку, а у Чехословачкој припремају стипендију за румунску студенткињу).

Чехословачка предлаже да се у циљу економскога зближавања редовно одржавају изложбе продуката женскога рада земаља М. Ж. А. За ову сврху осигурају се већи транспорт и место изложба приликом пратког сајма који ће се одржати крајем месеца септембра т. г.

На крају је изабрано председништво за идуне две године: председница г-ђа Кантаканс — Букурешт; д-р председница г-ђа Гилишка-Будничка — Варшава; секретар г-ђа Черкез — Букурешт; глајнајник г-ђа Ботез — Букурешт.

Сарајево. Др. Маша Живановић.

XI КОНГРЕС ИНТЕРНАЦИОНАЛНЕ АЛИЈАНСЕ ЗА ЖЕНСКО ПРАВО ГЛАСА

I.

Извештај

Југословенска делегација на XI конгресу Алијансе у Берлину била је састављена на следећи начин: Штебија Алојзија, председница делегације; чланови: Атанасковић Милена (Београд), Угезал Марија (Загреб), Воде Ангела (Љубљана), Др. Живановић Маша (Сарајево). Пошто делегација није била тако многобројна да би био у свакој комисији по један наш представник, делегација је изабрала оне комисије које је сматрала за најважније. Наши делегати су радили у следећим комисијама: за једнак морал, неутрау мајку и њено дете (тој комисији је председавала г-ђица Атанасковић), једнаке услове за рад мушкарца и жене, породичне додаци, изједначавање жене пред законом и на последњој седници комисије за мир и Друштво Народа.

Прва седница управног одбора Алијансе била је 12 јуна, друга 13 јуна, а после конгреса још 23 и 24 јуна. У тим седницама присуствовала је као члан управе Алијансе г-ђица Атанасковић, која је била изабрана у управу на конгресу у Паризу г. 1926. 13 јуна била је седница управе Алијансе са свима председницама делегација и тој седници присуствовале су г-ђице Атанасковић и Штебија. 14, 15 и 16 јуна биле су седнице комисија, а 18 јуна се покрећу одржавати још седница представника земаља, где жене још немају право гласа. На састанку тих такзованих „неослобођених земаља“ било је закључено да Алијанса упути представку Друштву Народа са молбом да Др. Н. препоручи своим државама без женског права гласа да др државе изједначе жене са мушкарцима с обзиром на политичка права.

Прва школа жена инжињери у француској

(Institut électro-mécanique féminin à Paris)

Редак пример одушевљења и енергије

Оснивачица а уједно и директорица те школе је г-ђица Marie-Louise Paris.

Млада жена од кавих 36—37 година. Ко ју види тек легитимно на улици или седи да се у тој соборици, сасвим „маленкавој“ фигури крије таква динамичка снага, која је била кадра да, сасвим сама, једино својим одушевљењем и енергијом, непоколебљиво устрајношћу и непрекидним радом покрене тешке точкове великога строја разних прерадара, ограничења, неповерења и т. д.

По ко доспе да се загледа у оне добре, толико изражајне и дубоке очи, види оно високо чело око кога се размишља бујна прна коса, ко уочи ову волутаристичку брадичу, тај зна да се налази пред агилном женом, чија је цела, особито духо-

војна да дође још ове године у Лондон да студира тамо питање контроле рађања.

За време конгреса била су три велика скупа, на којима је било попречно 4000—5000 особа. Ти скупови су имали следеће теме: 17 јуна „Јад женске полиције“, 18 јуна „Женско право гласа и његови досадашњи успеси“, на коме су говориле жене парламентарке, и 21 јуна „За мир и Друштво Народа“, на коме је говорила и наша председница делегације. У суботу 22 јуна у вече је била манифестација омладине на такзована „Sporting“, сасвим на периферији Берлина. Ову лепу манифестацију је мало покарива киша, која је понела падаћи брзо у моменту, кад се поговорила одошавши у име управе Алијансе г-ђица Атанасковић. Нјен говор био је применен са великим и срдчним одобравањем.

Наша делегација је на конгресу дошла у ближи додир са председницом бугарске делегације, госпођом Ивановом, и с њоме утврдила програм, на основи кога би се могла створити радна заједница грчких, бугарских и југословенских жена. О томе ћемо извести све Ж. П. још детаљније.

Место, у коме ће се одржати идун конгрес Алијансе, није још дефинитивно утврђено, у изгледу је Букурешт или Атина. Комисија за мир је на својој последњој седници, којој су присуствовале од наше делегације г-ђице Атанасковић и Штебија, распоредила програм свога будућег рада. Комисија има у програму да одржи на Балкану једну седницу конференцију за мир како што је била прекарљене године у Амстердаму. Наши делегати позвали су комисију да одржи ту конференцију у Београду. Конференција ће бити по свој прилици с јесени идуне године. Пошто је био применен са великим одобравањем.

На крају овога кратког извештаја морамо нарочито истакнути једну личност са конгреса, која је привукла олимп првог дана општу паљњу. Познато је да су званични језици на конгресу енглески, немачки и француски и да је обичај да се преводје сви говори на сва три језика. Тај тешки посао обавила је са чудновато прецизношћу и савршеним старомодним расисавањем г-ђа тавора г-ђица Марија Угезал, која је спољна је Марија Угезал, која је била нарочито позвана за тај напорни посао из Женеве, где ради у библиотеци Друштва Народа. За свој ванредни труд добила је на завршетку конгреса такав аплауз као што га није добио нико други, а од управе красан поклон.

Немачке жене и све немачке власти и према гостима немачке локације. Немачке жене су биле смирне за сваки дан нарочити програм за разгледање важних социјалних институција. То разгледање је створило

*) Види Бр. 21 и 22 „Женскога Покрета“ из г. 1927.

на кад се она једном у старости осврне на свој живот, док ће се та једна одговор да констатује, да није бављена живином.

Да се осврне мало на њен досадашњи живот: Рођена у Везансону, из старе грађанске породице, нашла се из рата у ситуацији да сама заруђује не само за свој живот, већ да уздржаје јаз смрти очеве и своју породицу. Ма да бејаше готово још дете, дала се одмах на посао, посвршавала разне испите, постигла основне дипломе и како је требало живети, заруђавала је диваном часова.

По тој јуни задовољна, Истиницима је осећала да треба да дође у престоницу. И једног летог урота осванула је у Паризу, најкримијом што је могла, опремљена једино непоколебљиво вољом да продере и усне та некога помогне својој породици. И ту је наставила с диваном часова — 3 фр. по часу! Но како је подучавала сматрала готово апостолским својим дејством, давала их је свом душој и успела тога било је нарадавој и једној осећају да се још број часова, помоћу којих наставља студију. Полаже матуру и уписује се

заправо један конгрес за себе, само на жалост наша делегација због своје малобројности није се могла користити том ванредном приликом. Друштва, поједине истакнуте личности и представници власти приређивали су делегатима лепе пријеме: општина Берлин је давала ручак, председник владе Милер приредио је чај у дивану, још једну палату председница владе, исто тако председник парламента Лебе, министар спољних послова и министар унутрашњих дела давали су крсно вече са концертном и филмом „Рукве, које стварају“ (4 немачке уметнице на раду), на терасима зоолошке баште, пруска влада давала је свечану представу у државној опери и т. д.

О неким појединостима конгреса, за које мислимо да ће бити од интереса, у нашем читалаца, писано је још у нашем листу да бисмо дали што потпунију слику конгреса. Као што смо већ напоменули уводу, доносићемо постепено све резолуције са објашњењем и молимо нарочито чланице свих Женских Покрета да пажљиво прате те резолуције. Данас доносимо извештај комисије за *Иодољсај* жене пред законом.

Београд. Штебија Алојзија.

II.

Положај жене пред законом

За време Париског Конгреса И. А. 1926 год. приређен је био у Паризу велики митинг против Наполеоновог Законака. Жене, најбоље говорнице из романских земаља у којима се такође још држе на свази одребе или прилици Наполеоновог Законака, снажно су изуправале све ругобе овог законског задржавања, којег коме је жена још у француском положају, и олдну су тражиле његовог потпуног укидање. (Види „Женски Покрет“ бр. VI. од 1926 г.)

Овај митинг имао је огроман успех; разноликост законодавства у погледу жене привукла је општу паљњу, а нарочито положај опште пред законом. Тада је било одлучено да се образује једна комисија, којој ће се поверити да испита положај жене пред законом у разним земаљама, да испита добре и врше стране разних законодавства у пракси, и најзад у колико побољшање положаја жене пред законом има позитиван утицај на побољшање породичног и друштвеног живота опште. Председништво ове комисије је било поверено париском адвокату г-ђи Suzanne Sorel, А. Дрочинић.

Студијне комисије за ове прве три године у главном се односила на следећа испитивања:

1) Правни положај жене у браку с обзиром а) на њену личност; б) на њену имовину.

2) Права мајке према брачној деци: а) за време живота оца; б) по смрти очеве.

3) Правни положај жена, као жене и као мајке, у случају развода брака.

на Сорбону где сјајно полаже разне испите. Особито упуца у очи својом способношћу за математске науке. Но још се не решава за наставничко звање. Индустрија ју прихвати. Држи, да има у индустрији појединих грана, у којима се жена може добро употребити.

Улази у специјалну електро-механичку школу и добија и онде као и у електро-мех. институту у Гренобу дипломе. Постала је инжињир! Прима место у једној великој творници, где је домаца стекла и врло повољну материјалну ситуацију.

Но још није задовољна. Посао, којим се бави, не задовољава потпуно сав њен активност. Она је ишла, није ли сал њена задана да утре и другима му?

Поновно у наставу прихвати. Убеђена је да жена недовољно осећено у мајој индустрији: електричарским гранама, фабрицији волтаметра, светлака и т. д. Зна да је жена — инжињер особито потребна у творницама, где су и жене раднице.

И ево је поново у Паризу, овај пут с одлуком, да своји женску ин-

У овој првој етапи свога рада, комисија се ограничила само на испитивање законодавства, а сада ће прећи и на последње њихове примене и утицај у приватном и јавном животу.

1.) ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЖЕНЕ У БРАКУ

Има још један приличан број земаља, чије се законодавство држи потпуно, или само у неколико, принципа Наполеоновог Законика. Међу малим бројем земаља, са најнеповољнијим законодавством за жене, налази се један велики део наше земље, где је жена пред законом не само подвизиена, него тако рећи и безправна. Највећи број земаља усвојио је принцип већине или мањег ауторитета, који се налази и у најнеповољнијим земљама изданајачу жену у браку са њеним супружником (Сједињене Државе Америке, Аустралија итд.), признају јој пуно правну способност, само задржавају право мужа да бира место становања, где га жена мора пратити.

Уколико се тиче права улоге жене да располаже својом имовином, она још увијек имају једнак право, као и недовољно повољно, у свима цивилизованим земљама усваја се принцип да улога жена може потпуно самостално руковати и располагати својом имовином, ограничења у погледу имовине улоге жене у извесним земљама постоје још у толико, у колико су предвиђена у брачној уговору који је закључен; само овде треба приметити да исти ти брачни уговори имају обавезујућу и у погледу имовине мужа (Француска, Белгија, Холандија и т. д.).

Са зидовишћом можемо констатовати да је у свима законодавствима спроведен принцип, да жена својом зарадом може слободно располагати, само је често законом приморана да доприноси за издржавање породице.

2.) ПРАВА МАЈКЕ ПРЕМА ЈЕДНОЈ ДЕЦИ

Ово је један од најбољих делова у законодавству свих народа. Кроз читаве векове мати је била немоћна да се одупре оцу у погледу његове апсолутне власти над брачном децом, на овај принцип, на жалост постоји још и данас у многим законодавствима. И данас најчешће налазимо да је родитељска власт за живота оба родитеља додељена само оцу, који је случај да родитељска власт родитеља подељена обједино родитеља, а најгде нису наишли да је родитељска власт додељена само матери. Принцип да је очева власт над брачном децом јача од материне, преовлађује у највећем броју земаља (Холандија, Белгија, Немачка, Енглеска, Чехословачка, Грчка, Индија, Италија, Француска, Румунија, Угарска, наша земља и т. д.). Као тикасно спинај се овде можемо приметити да је судбина обједино додељеног брака: најчешће је случај да је само очев пристанак довољан. У

кињерској школи. Треба јој локал, а она нема новца, да га изнајми. Обраћа се стога на државу, која располаже разним неупотребљеним локалима.

Сасвим сама, оружана једино једином препоруци писмом свога бившег професора, даје се на молдавственијим и савезним институцијама, директор уметно-образне школе (Conservatoire national des arts et métiers) ставља јојка диспозицију толико дворана, колико јој треба.

И она почиње с првим тежачима. Но како нема потребних инструмената, измоди од директора де Еcole centrale (високе тке. школе у Паризу) дозволу да сме са својим ученицама радити у његовим лабораторијама.

Остварила је свој сан.

Према претходној спреми и циљу има и разних категорија ученица, од једне, две и три године школовања. И не само да је број ученица велик, него се и сва могућа индустријска пословања обрађују на школу првенствено савезних. Женски центар често јаче развијен осећај одговорности но мушкарца, па у зато у раду и много чине. Стога није

Француској један скорашњи закон додео је одређено, по коме у случају размишљања у гледишту при закључењу брака детета пристанак једног родитеља је довољан, па било да је то мати или отац.

У новим законодавствима већ се почетак успостављава принцип, да у случају несагласности родитеља у погледу судбине детета, на захтев једног родитеља може се присутити суду, који је компетентан да донесе дефинитивну одлуку, (Енглеска, Аустралија, Сједињене Државе Америке, у Аустралији су установљени нарочити судови, пред који је процесуално врло упрошћена, војство је повезано судијама са нарочитом повољном спремом, већ великим финансијским издатака за родитеље, како би се овај начин рада у погледу решавања судбине деце најбоље популаризовало. Стављено је у задатак Алијанси да овај начин узме специјално на судију.

После смрти очеве, власт очеве се у многим законодавствима (пример наша земља), преноси на законске или постављене од стране турске. Овај принцип, који још постоји у законодавствима највећег броја земаља, у најмодернијим законодавствима почиње да се замењује принципом, да преживео родитељ има право потпуно самосталне власти над децом.

3.) ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЖЕНЕ, КАО ЖЕНЕ И МАЈКЕ У СЛУЧАЈУ РАЗВОДА БРАКА

Развод брака, било потпуно или само растава од стола и постеље, признат је у свима законодавствима у свету. Овде су жене са мушкарцима суди изједначавају, у толико, што се растава може изрећи на тражење жене као и на захтев мужа (Енгланд чини изузетак, што муж може жене да отера не дајући зато никаквог образложења). Принцип материјалне накнаде жени, у случају развода брака, када је кривица на страни мужа, у модерним законодавствима је потпуно заступљен.

У случају развода брака највећем броју законодавства је заступљен принцип, да се деца додељују оцу и матери ако их има више. Судујући наше земље, да отац има веће право на децу при разводу брака, један је од најгорих и у модерним законодавствима већ потпуно изобичан. У Немачкој се деца додељују супружку који није крив, иначе у случају подељачке кривице, женска деца придељују се матери а мушка оцу. Овај принцип се усвојио у модерном законодавству.

Испитујући положај жене пред законом, Алијанса је могла констатовати један непобитан факт, да у колико је земља некултурнија, у толико је неповољнији положај жене пред законом, и са порастом културе, појављује се у свима срединама тежња за изједначавањем жене са мушкарца пред законима. Буђење женске свести и њихов утицај на политички живот

никакво чудо да млада девојка тек што изађе из школе смећа добрија намештење с почетном платом између 1000 и 1800 фр. месечно — већ према спреми.

То г-ђица Парис још увек није потпуно задовољна и сад ради на томе, да подигне једну велику аутономну, интернационалну женску електром, школу, која ће имати све могуће афирмитете и лабораторије, а пружати ће и једно и друго обавицају младим девојкама. Неколико милиона јој је за то потребно. Упитила је стога топи и убедила апел на целу француску јавност и већ помало капују дарови турске и приложника. Озбиљношћу свога карактера и радом извесног свакога о вредности и користи својих основа, а дубоко вера и гвоздена енергија спојена с непоклекивим одушевљењем за ствар помажу јој, да продире са свиме што жели, а жели само оно најлепше и најбоље.

Париз.

Јулија Бошковић

Ширите

„Женски Покрет“

вот народа, доприноси рапидно побољшању материјалног и моралног положаја жене уопште. Интересантно је констатовати, да у земљама, у којима је положај жене у породици и у јавном животу веће обезбеђен, да је породици живот чвршћи, породица економски и социјално на много вишем ступњу, а деца, чија је судбина тесно везана са судбином мајке, много је боље обезбеђен физички и морално развитак. У овој правцу ће испитивање и констатација Алијансе донети неминовно драгоцених података за борбу жена у погледу њиховог ослобођења.

На сарптуру Комисија је усвојила следеће одлуке, које је Конгресу саопштило примено. Ове резолуције изражавају главне принципе којих ће се чланови Алијансе држати у своме раду:

1. Да жене улоге или неулоге, у браку и ван брака, буду у грађанском праву потпуно изједначене са мушкарцима.

2. а) Да мати и отац имају подједнак права према својем брачном децу.

б) У случају неуспелости родитеља у погледу судбине детета, да родитељ може затражити интервенцију извесног суда као арбитра, и да функцију арбитра могу обављати како мушкарци тако и жене.

3. Да се при разводу брака, или растави од стола и постеље, у погледу додељивања деце родитељима, једног узима у обзир интерес деце.

Београд. Миленка Атанасовић.

Жена по католичком мишљењу

„Мислим да католичке изјаве о женском питању мора регистровати сваки озбиљан женски лист, јер су оваква изјављена женско питање и његово решење.“

Уредништво потпуно прихвата мишљење, изнесено у горњем цитату из писма аутора овога чланка и досада јединица затворило лист гледиштама, с којима се и читаво свезамо.

Уредништво „Ж. П.“ само жели да све жене сматрају „Ж. П.“ за своју слободну грађанку, те могу говорити о својим *надама*. — Уредништво.

Није ми мало нова констатација да католицизам није испунио према жени своје обавезе, јер да је у сваком дефинитивном и чистотом и нераздвојеном брачном везом поставио основе женином достојанству, али је на другој страни наглашавањем патријархата и кривице прве жене у раду представно жене уопште као савезника демона. Католицизам је тиме жене дубоко понизио. Католицизам се тако исто јуло одлучно одулирио ослобођењу жене; тек после одлучне победе демократије и социјалне мисли; он је формално признао једнакоправност жена. Али, у праксу томе, потцењивање женског пола, који је владало у раније доба, у католичким редовима није још потпуно изничего. Има ипак појединачних личности, које су дубоко прокине у женско питање и женину судбину и које имају и храбрости да кажу истину. Једну такву изјаву доноси ова изјављена, пауча католичка ревија „Stimmen der Zeit“ у мајском броју. F. Engelbert Krebs пише у чланку „Животно питање католичке академичарке“ следеће:

„Католичка црква је највише формирала женску душу. Она је и усређује и теши. Радосна и благодарна писма академики образованих жена у позивима су увек нису сведоци за то. Али, академичарка се не пробија увек лако до таквих искустава. Њена медицинска и биолошка спрема, њена озбиљна и узурпајућа дисциплина, њена отаурају пред њеним очима, бездана о којима у својим детињству и школског доба није ни слутила. Кад зна за беду жене која се провучла кроз хиљаде година, кад зна за женине патње садашности, и кад зна да је женина душа оптерећена од свога почетка теškoћама и могућим телесним мукама, она са страхом пита: како је могао Свеумудри и Свеумогни кај је он сама доброта, како је могао оптерећити са својом срамном ропственом толико масива? И како једну појединачну човечанства? И мука је црква у том погледу донела многе

промене, да ли признаје и последњу и основну промену — или можда још увек на неки начин заступа гледиште да је жена мање вредна? Да ли нису њени службеници и представници тако често савладали слабо прикривено, понекад несвесно сурово изређивање потцењивањем према жени.“

Као догматик признајем да остаје питање — како се поклада доброта Божија, мудрост и свеумогност са безмерним патњама жена, које нам саопштавају историја морала човечанства и социологија садашности — тешко разумљиво без обзира на први грех. Наглашати можемо само то да је то питање само један делатнија, како су уопште могуће паћење у делима доброту Бога. Можемо одговорити на овај друга питања: ако је црква пробудила и ослободила жену за разнотике позиве, да ли то није знак преизрања кај је искључује из свештеничког позива до наших дана и за сва времена? И даље: да ли не показују многи службеници и представници цркве сасвим у својој мушкости основно потцењивање жене са преко стотину прегривања, да ли не показују, а да не пеки ни јасне савесне?“

Цркви самој, каже Krebs, тече је свако понижено и прећаше жене као мање вредног бића. Она се само придржава разнотике позива према разнотике способности, која је постављена од Бога. „Не можемо порицати“, продужује аутор, „да се само произишлаго црквене литературе и према свакидашњем понашању види мушка ограниченост и неспретност у свима својим делима. Једно презире жену, што буди академички образ званог жене, што је све проблеме јасно схватила, одвратност. Прегрућу академске књиге, које би требало да покажу свештенику демона у властитом телу, а које место тога означавају жену за носиоца делата, који заваља. И многе мање важне ствари ређају. Оно наглашавање разумевања „женске слабости“, на које налазимо у многим списима свештеника о женском питању, само сурвије јасно показује да се нисал сматра узвишени над свима таквим стварима, а међутим можемо наћи такозване „женске слабости“ — на пр. глзвотност, властољубивост, љубомору, осетљивост — такође код мушкарца и свештеника.“

Аутор чланка даље излаже да мора на душевност академски образоване жене, да се задовољавајући утицају грађанско понашање свештеника, долази до закључка да једног свештеника према жени мора водити увек најпунује поштовање, да он мора гледати у свакој жени слику своје мајке и сестре. Целибат налаже удаљеност, али ту мора бити поштовања.

F. Krebs констатује у свом чланку да преко неспретног понашању у делима и речима, ипак не постоји ни један други мушки позив који би се тако покрјотворно залагао за чистоту женског достојанства, за помоћ жени у њеним патњама, као као што то чине католички свештеници. Свако истина и као доказ наводим само један пример: Dr. Karl Sonnenschein, апостол модерног Берлина, који је умро у почетку ове године. Једна академичарка пише о њему у листу „Christliche Frau“, између осталог, следеће:

„У ово доба многи између нас нису читали Јеванђеље. Хтели смо да хришћанство постане крв и месо, да васкрсне у модерног човеку, и то баш у човеку највише душевни и животне полене, који се не боји ни једне истине, а ипак се чува декадеције. Хтели смо сроднога свештеника, бојке особе, који би био у исто време и велики човек. Тада смо сремели Sonnenschein: у њачким социјалним дружинама, у његовом берлинском кругу, у салонима његових пријатеља, у његовој канцеларији. Били смо од њега толико понесени као што су људи који хоће да иду за учитељем као ученици. То је тако често било и у читавој историји живи. Многи су хтели у његову школу, убеђени да ће им он разрешити све проблеме. Било је то у ње-

Жене у последњим изборима за Енглески Парламент

Маја месеца су у Енглеској вршили избори за Парламент, а у овим изборима су енглеске жене први пут учествовале потпуно равноправно са мушкарцима. Највише читаоцима је било познато да енглеске жене имале право гласа од 1917 године, али не под једнаким условима као мушкарци: док су жене могле гласати тек од навршене 28 године, мушкарцима је право гласа било дао већ од пунолетства, т. ј. од 21 године. Енглеске жене су се бориле да униште и ову последњу неједнакост, и у тој својој борби су успеле.

Постојало је велико интересовање како ће се жене појавити овога пута на биралиштима. Новине су по некој мери предвиђале да ће се појавити младих Енглескиња на биралиштима, наведени чак у лаким сарказму да је њима сигурно милија кутија пудера или тениска лопта од бирачке куглице и т. д. Ова проксна прогноза наравно да је потпуно потучена резултатима пред изборима, али ипак, још много пре од енглеске жене, младе и старе, са пуно достојанства и високе свести обавиле своју грађанску дужност на дан избора, већ су оне учествовале и у предизборној борби са пуно обилности и више се не побављају пред таквим резултатима у Енглеској са многоме записом од енглеских жена.

Радничка Партија, која је добила већину мандата на изборима, имала је много намера да ће јој жене указати велико поверење. У предизборној борби вође Радничке Партије су ставиле, да се захтева партија, још много пре но што су жене постале бирачи у Великој Британији, врло енергично заузимала да се жене у масам просвете, да се организују и да се задужево њихови правични захтеви у погледу изједначања са мушкарцима пред законима. Изјављивали су борци радничке партије, у њиховом програму се највише истиче рад на успостављању општег светског мира, па зар према том програму жене могу остати равнодушне? Е. Макдоналд је говорио, наглашавајући такве разлоге из којих жене треба да гласају за његову партију: „Ја се нарочито обраћам женама, да оне осигурају нашу победу“. И он је у њима имао одличне помагаче.

Од 69 кандидаткиња, прошло је на изборима 14 жена. Међу њима су биле већ и раније у Парламенту. Не су распоредиле у свајак партијама: девет припадалу Радничкој Партији, три су конзервативе, једна либералка и једна независна.

Леди Астор прва жена парламентарца у Енглеској и овога пута је остала победник. Веома омиљена у својој земљи, Леди Астор је позната и у целој свету. Је жена, чијој смо се јасној и живој интелигенцији, са много истинске привлачности, могли дивити на многим интернационалним женским скуповима. Америчанско васпитање, изванредно отвореног карактера, она у Енглеској, још више стварно, била је позната, бично много привлачна њеном отвореном природом, која искрено презире круте, шаблонске, друштвене укладности. У Парламенту, у коме је увек веома омиљена, позната је као заштитник омиљене и непомирљиве борби против алкохола.

Друга женског политичког Конзервативне Партије је Војокија од Атола, која је била и члан конзервативне владе као подсекретар у министарству просвете. То је једна омиљена фигура, веома скромне спољности, финог меѓакохолног лица са блиским женом конзервативне Партије. Она се нарочито посветила питањима социјалне хигијене.

У Радничкој Партији на првом месту изабране су све четри жене, које су већ и раније биле чланови Парламента: Мис Бондвуд, озбиљна и строга, сматра се за велику ауторитет у питањима рада и хигијене. Она је прва жена министар у Енглеској. Радничка влада јој је поверила један од најважнијих кабинета — министарство рада — које је у овом моменту у толико важније, дама, дама, реде, дама, незалогостности, која се сматра за један од најтежих проблема енглеске унутрашње политике. Затим долазе Мис Елен Вилкинсон, романиска, Мис Сузана Лоранс, па Џејн Ли, ћерка једног милионера, веома живог духа, која је била најмлађа члан у првом кабинету Радничког Парламента. Као нове представнице Радничке Партије у Парламенту улазе: Мисе Мери Хамилтон, талентована сисатељница, Леди Синтија Мослеј, кћи лорда Кулсона, члан нове владе, чувена енглеска лепотица, и две докторке, једна доктор медицине Мис Елен Бенет и друга доктор природних наука Мис Марион Филипс, Аустралијанка пореклом, и најзад Мис Пиктон Тубервали, велики и енергични борац своје партије.

Биљни женски посланик либералне партије није била оновом изабрана, али је била једна од представница Радничке Партије имати само једну жену Мис Мегал Лоу Јорк, која је на избору победила сјајном већином, готово исто толико јаким као и њен отац.

Честитости женски посланик је Мис Катлин Џонс из Оксфорда, докторки Универзитета, маркантина сирџеткиња, која се већ годинама посветила раду на помањању породица са великим бројем деце. Она је изабрана од стране „Дружених Универзитета“, не припада ни једној партији, и изабрана је као независна. За њу се зна да ће се као парламентарке радничке партије даде у истој марљивошћу и енергијом, којом су се и до сада одликовале жене у изборној борби као и парламентарним дебатама имале држање пуно достојанства. Њихово чуствување пуно добре воље и човечности знамо је из њих најбољи доказ колико су те жене своје своје велике дужности према народу, који им је указао поверење.

Интернационални конгрес Женска љекара

Други интернационални конгрес жена љекара одржан је у Паризу деке 11 априла ове године под председанством ректора париске универзитета. Започевши Леди Батлет конгресу је председавала г-ђа Др. Thuillier-Landry. Конгрес је засиједио у дворишту Института за Интелектуалну Кооперацију у којој је мраморни медаљон царике Евгеније подсећао на недавно време, ме кад је њеном интервенцијом приврнуо друштво француских факултетских жена. Др. Madeleine Brès, још три странкиње (1888 године). Данас пак нашла се у са окупу заступнице 19 нација међу којима познате енглеске жене хирургин Еглесес Ivens и М'Гроу са олимпијкиња на прсиме, које су постигле велике овањем болесницима у социјалној заштити.

Ово интернационално професионално груписње жене основано је у септембру 1922 године да у одређеним састањима жене своју народности претрпеу међу собом питања интереса јена са љекарског и женског становишта, а у главном хигијенску и социјалну заштиту женског, млаке, дјетета и обитеља. Нарочито практичне теме као слатка, а истодобно била залаћа материнства, ваљана одгој младежи до одговорних будућих чланова обитеља јесу важне не само за жене лекаре већ такође за све жене и мајке.

Прво питање дневног реда конгреса била је анализа (безболности) порога т. ј. покушаји да ли је мо-

гуће умањити патње рајања, а тиме не шкдити ни дјетету ни мајци. За сада преостаје будућности усавршавање ових племених наставка. Друго такво питање је провесе и посвети сексуални одгој дјеце и младежи. Жене љекари познатије све миазире, које предстоје због нехвата овог најинтереснијег друштвеног питања — тајне зачетка — које се третира још увек сроднојчијим прирвачама и неразумевањем, акцентирају су пуно његову важност. Конгрес је једногласно одговорио да је сексуални одгој младежи само за да мајки, нарочито подучених од специјално изабраних љекиња. Практично так одгој треба започети у младој доби и обављати редовно, те неважно подучавати љубопитношћу дјетета са исправним одговорима. За пубертетна наставака таковог одгоја да ће достојне прегаоше нових обитеља и будућих покољена.

Уз велики стручан успјех конгрес је докинео смитатије и морално признање свету кругова Француске. Председник Савета уз чланове Хигијенске Комисије примио је љубавно конгрес у великој сали за седнице уз духовити намену да три стотине североских мекте заступника из Париза исе у и ме шпитење града на свечаном пријаму уз топле добродошлице захвалио свима изасланицима: на њиховом раду и оданости према дјети, женама и старицама. Споменице је идеал који слидежи жене у свом настојању да свијету даду више реда и више правде, те у истујити племеници ште интернационалних конгреса. Нарочито медицина је — раг excellence — интернационална знаност и сигурна братска веза позвата да учврсти мир међу народима, а то је најдража тежња феминисткиња цијелог свијета.

И тко су се још једном скупиле жене љекари да покушају својим радом допринијети побољшању судбине човјечанства.

Конгрес Интернационалне Федерације Универзитетски Образованих Жена

Ових дана у Женени завршава рад Конгрес Интернационалне Федерације Универзитетски Образованих Жена. На овоме Конгресу је делегат нашег Удружења у О. Ж. председница г-ђа Паулина Лео-Албаја и чланица г-ђа Гута Влајн-Замбои. У комисијама су нарочито студирања питања од великог интереса за жене, од којих су најважнија: комисија која се бавила питањем на који би начин требало делити стипендије постојећих великих фондова за усавршавање жена у њиховим студијама; комисија за размену професора у средњошколској настави; комисија за интелектуалну са радњу; комисија за међусобно обавештење о школској настави; комисија за напредовање у служби жена запослених у индустрији, трговини и финансијским предузећима; комисија која се бави питањем положаја жена запослених у служби државе, самоурањених тела и т. д.

Поред ових радова нарочито привлаче пажњу својом саркизмом извесне конференције и то: Улога жене у борби против туберкулозе; Наш однос према фабричким радницама. Незадовољство интелектуалних радница (седница која се бави овим питањем председава г-ђа Корбет Ашби, председница Интернационалне Алијансе). Конгресисте ће учинити посете Лиги Народа и Интернационалном Бироу Рада у Женени, којим ће предводити доктор И. Б. Р. Алберт. Тома конгресистима говори о Лиги Народа и Интернационалном Бироу Рада.

Са листом смо се опознали, али не по својој кривци. Без материјалних средстава лист не може изастати. Ми можемо само ово да кажемо: кривци и претплатници, такав лист. Ми смо да нас сви разумју, и зато се надамо да ће нам сви — који су дужни претплату — измирити своје дуговање што пре.

Књижевност

Вук Орловић: *Преише*. Писма једне палачанке. Београд 1929. Цена 13 динара.

Плод горљивог псеудонимног и под горљивим насловом појавила се једна врло интересантна књига. Писар је јесумови жена. Лунакиња је претеча напредних жена, *Преише феминизма*. — Ми ћемо се у једном од наредних бројева задржати дужи на овој књизи, јер је стварно врло занимљива. За сада је само потпуно препоручујемо.

Белешке

Годишња скупштина Народног Женског Савеза. — Народно Женски Савез ће своју годишњу скупштину одржати у Сплиту 29 и 30 септембра и 1 октобра т. г. Позив за скупштину упућен је свима Савезним друштвама, а дневни ред ће се објавити пре месец дана пре савезна скупштина.

Један велики успех. — На оводошњем Интернационалном професорском Конгресу, који се одржао у Хагу у Холандији од 18 до 25 јула, била је делегирана од стране наше Главне Управе Професорског Друштва и г-ђа Др. Милица Богдановић, професор из Заргава. На дневном раду конгреса истакнуто је као главно питање: средњошколско школовање женске деце. У расправи ова питања узела је учешћа од стране наше делегације г-ђа Др. Богдановић, и дала један реферат који је — по казивању осталих наших делегата на конгресу — и по садржини и по облику учинио највиши успех на оном одио, после више других реферата, г-ђа Др. Богдановић је успела да добије највише гласова тако да је већ изабрала готово аплауз за аплаудирање на њеном приједлогу. Одличном овај лепи успех г-ђе Др. М. Богдановић.

Светски конгрес за ново васпитање. — 29 јула је отворен у замку Корнберг код Хелсингера у Данској „Светски конгрес за ново васпитање“, који ће трајати 14 дана. Више од 2000 делегата, из целога света, је дошло да присуствује овоме конгресу. Председница одбора за припрему овог конгреса, дански школски надзорник Арнина, на отварању овога конгреса је казала да конгрес неће постављати никакве педагошке догме, нити какве политичке или педагошке програме, већ ће се само расправљати о педагошким одборима припремљеним од Беатриче Енсон, која је једногласно била изабрана за то место. Говори се енглески, француски и дански. На конгресу је дошла и слава италијанско педагошкиња д-р Мариа Монтесори.

Жена доцент бактериологије на Универзитету у Варшави. — У последњем *Штампаријом Гласнику Лијевицких Вијешника* налази се вест да је: Хелена Спаров (Helena Sparow) именована за доцента бактериологије на Универзитету у Варшави.

На каква начин швајцарска женска удружења долазе до својих прихода. — Швајцарска женска удружења су приредила прошле године изложбу женских радова. Промет новца на изложби био је од 11 милиона франка, а чиста добит износила 602.230 шв. франка. Половина ове добити раздјељена је удруженица, која су на изложби сарађивала, а друга половина је предата једној комисији, која мора за годину дана да изради предлог, како да се најкорисније употреби овај добит износила добит од изложбе најбоље доказује, колико су жене добри економичари, и ако им се та особина често оспоравала.